

kereken és Pancevón lennének, ellenben a javaslat szerint a Muraköz a Vajdasághoz tartozik, tehát a muraközi közönség minden peres ügyében négynapos utat lenne kénytelen tenni Zomborba. Megszűnik a beogradi semmitőszék, a novisadi és egyéb felsőbb bíróságok helyébe pedig egy Zagrebben felállítandó legfelsőbb bíróság lépne.

Joggyakorlat.

Reflexiók a Vht. 72. és 225. §-ához. A végrehajtási törvénynek arról az intézkedéséről, mely szerint a bérbeadó törvényes zálogjoga, valamint a Vht. 225. §-a alapján vezetett biztosítási végrehajtás hatálya nemcsak a végrehajtást szenvedő tulajdonára, hanem a bérlemény területén levő más ingóságokra is kiterjed, még a jogban járatos ügyfelek közül is csak igen kevesen tudnak. Ismert dolog, hogy a bérlemény területén levő idegen ingók lefoglalása s utóbb elárverezése által, jóhiszemű harmadik személyek súlyos károkat szenvedhetnek, egyedül a bérlő mulasztása vagy rosszhiszeműsége következtében, pedig voltaképen az egész ügyhöz semmi közük. Egyes kirívóan méltánytalan esetekben a régebbi kuriai gyakorlat, mint tudjuk, oly módon segített a lefoglalt ingó tulajdonosán, hogy kimondta, hogy csak azok a tárgyak foglalhatók le, melyek állandóan, nem pedig incidentaliter, vannak az illető bérlemény területén; feloldandó tehát pl. a fogorvos ellen vezetett biztosítási végrehajtás alkalmával az előszobában lefoglalt kabát és sétapálca, mely nem a végrehajtást szenvedőnek, hanem páciensének tulajdona, s mely csak véletlenül volt az eljárás foganatosítása alkalmával épen ott található.

A jelenlegi gazdasági válság azonban más szempontból is aktuálissá teszi a jóhiszemű harmadik személy károsodásának kérdését, t. i. oly bérlő cége esetében, melyek ingók megőrzésével, feldolgozásával, stb. üzletszerűen foglalkoznak, vagy melyeknél a tulajdonjog fentartása melletti vétel gyakrabban előfordul. Közel fekvő az a lehetőség, hogy a fizetésképtelen, vagy akár csak a bérrel hátralékban maradt adós, idegen ingóságokat vesz át bizományba, megőrzésre, feldolgozásra stb., már akkor, midőn bértartozása nyilvánvaló, vagy legalább is tudja, hogy nem lesz módjában az esedékes bért fizetnie. Az ingónak szerencsétlen tulajdonosa alig védekezhet ily károsítás ellen, mert hiszen a foganatosított végrehajtás ellen igényperrel nem élhet, előzetesen pedig a bérlővel szerződő féltől nem kívánható, hogy minden egyes esetben utána járjon, vajjon az illető megfelelt-e, vagy meg tud-e felelni, bérfizetési kötelezettségének. Ebben az esetben azután — ami pedig ritkán fordul elő végrehajtási s általában eljárási jogunk — a bajba jutott tulajdonos a végrehajtás összes jogkövetkezményeit, minden bírói közlés nélkül, tehát anélkül, hogy az illető hatósági cselekményről tudomása lenne s ellene jogorvoslattal élhetne, mégis elszenvedni kénytelen. A bérlő részéről a kár-

térítési felelősség a jóhiszemű harmadik irányában kétségtelenül fennáll, de jól tudjuk, hogy annak mily csekély a gyakorlati jelentősége, épen oly cégekkel szemben, kik ellen bértartozás miatt indult meg a végrehajtás, hiszen az ily végrehajtás gyakran a teljes összeomlást előzi meg.

Megnyugtató megoldást találni e kérdésre annál nehezebb, mert a rosszhiszemű átvévo magatartása büntetőjogi uton is alig üldözhető. Csalásnak (bűnvádi szempontból) azért nem minősíthető, mert még ha az ingó átadójának szándékos megtévesztése, vagy tévedésben való meghagyása be is bizonyítható lenne, fondorlatról akkor sem lehet szó; normális módon ugyanis az átvételkor a bérfizetés kérdése nem kerül szóba. Ennek elhallgatását dolusnak minősíteni nem lehet; enélkül pedig csak magánjogi család esete forog fenn. Hütlén kezeléssé a rosszhiszemű átvétel szintén nem minősíthető, mert ez a bűncselekmény már meglevő megbízási viszonyt tételez fel, s a károkozásnak tudva és akarva kell történnie, ami igen nehezen bizonyítható. Marad tehát a Btk. 416. §. 4. pontja (vétkes bukás: a hérlő, miután fizetési képtelenségét tudta, vagy tudnia kellett, új adósságot csinált) minthogy megőrzés, feldolgozás, stb. elvállalása is új adósságnak tekinthető, ami azonban csak csőd esetén jó figyelembe s egyébként e §. nem annyira az új hitelezőnek, mint a hitelezők összességének, érdekét védi.

Komplikálja a kérdést az is, hogy a gyakorlat szerint biztosítási végrehajtást a Vht. 225. §. alapján csak az ingóságokra lehet vezetni, a végrehajtást szenvedőnek követeléseire ellenben nem s a 71. § szerinti törvényes zálogjog hatálya ezekre szintén nem terjed ki. Így tehát előáll az az anomália, hogy amikor a végrehajtást szenvedőnek az átvett ingóságokkal kapcsolatos követelései (megőrzési díj, feldolgozási, stb. díjak) fennállanak s eme követelései erejéig neki az ingókra esetleg zálog- vagy megtartási joga is van, a végrehajtató bérbeadó nem vonhatja biztosítási végrehajtás alá ezt a követelést és a biztosítására szolgáló jogot, hanem esetleges jobb szándéka ellenére is, kénytelen az illető ingóságot magát lefoglalni.

Nézzünk szerint tehát fontos volna módot találni arra, hogy az ilyen idegen ingóságokkal kapcsolatos követelések, a 225. § alapján vezetett végrehajtások esetében is ép úgy lefoglalhatók legyenek, mint minden más végrehajtás alkalmával. Kielégítési végrehajtás esetében erre módot nyújt a jogerős ítélet, vagy más kielégítési végrehajtásra alkalmas jogalap, de ugyanez volna szükséges biztosítás szempontjából is, mert hiszen a jóhiszemű harmadik a foglalásról nem értesül, s az illető követelést esetleg az eljárás folyamán, még mielőtt az illető ingó visszaadását követelné, egészben, vagy részben, a végrehajtást szenvedőnek kifizetheti. Természetesen mindez nem jelenti azt, hogy biztosításilag maguk az ingók ne legyenek lefoglalhatók, hanem csupán azt, hogy kielégítési végrehajtás esetén, mielőtt az ingóval kapcsolatos követelés összege egészben vagy részben befolyik, a lefoglalt idegen ingóságok a befolyt összeg mértékéig a végrehajtás alól felszabadítandók.

Nyilván a jogszerűség követelménye volna az is, hogy a Vht. 295 §. alapján lefoglalt ingók esetében kivétel tétessék a törvény 106. §-ának

általános szabálya alól, mely szerint a végrehajtást szenvedőnek jogában áll az ingóságok elárverezési sorrendjét kijelölni. Ez alapon ugyanis mi sem könnyebb, mint a lefoglalt idegen ingót elárvereztetni, s a bérbeadó követelésének ily kielégítése révén a végrehajtást szenvedőnek saját ingóságait a végrehajtás alól mentesíteni. A törvény megváltoztatására nézetem szerint szükség nincsen, mert az ily rosszhiszemű kijelölés már voltaképen magában foglalja a Btk. 361. §. szerint a hűtlen kezelés vétésének tényálladékát; ámde a törvényadta engedély, még ha szövege szerint helytálló is, nem terjedhet ki soha büntetendő cselekmény elkövetésére s a hatósági közegeknek — így ez esetben bírósági végrehajtnak — kötelessége azt hivatalból lehetetlenné tenni. Törvénytárgyú rendelet útján lehetne eszerint oly irányban intézkedni, hogy azon árverések alkalmával, melyeket a Vht. 225. §. alapján eszközölt foglalás előzött meg, elsősül a végrehajtást szenvedő tulajdonát képező ingóságok legyenek árverés alá bocsátandók s csak ha a befolyt összeg nem elegendő, akkor kerülhessen sor a bérlemény területén lefoglalt idegen ingóságok elárverezésére.

A legelemibb méltányosság követelménye volna ezenkívül, úgy véljük, oly rendelkezést statuálni, hogy a bírói kiküldött, ha a lefoglalt idegen ingó értéke bizonyos összeget meghalad, a foglalásról, annak átadóját, esetleg tulajdonosát, köteles legyen értesíteni. Igénypernek, vagy előterjesztésnek természetesen ez alapon sem volna helye, de lehetővé tenné az ily intézkedés egyfelől azt, hogy a jóhiszemű károsult még idejekorán érvényesíthesse kártérítési igényét a végrehajtást szenvedő ellen, másfelől némileg preventív hatást is gyakorolna, mert annak híre az üzleti érintkezés révén másoknak is tudomására jutván, elejét venné további óvatlan letétbe helyezéseknek s megbízások adásának.

Természetes, hogy mindezeket a rendszabályokat csupan azokra az esetekre kellene korlátozni, melyekben a végrehajtást szenvedő bérlő az illető idegen ingóságokat üzlete körében, iparszerű tevékenységének folyamánként vette át; más esetben a bár jóhiszemű, de saját ügyeiben gondatlan átadó, ily fokozott védelemre nem tarthat igényt. Egyébként a rosszindulatu bérlőt ez uton sem lehet megakadályozni abban, hogy a foglalás alkalmával a bérlemény területén talált idegen ingót sajátjának állítsa s valódi saját ingói helyett árverés alá bocsássa; ily eljárás azonban oly nyilvánvalóan kimerítené a sikkasztás tényálladékát, hogy ellene a büntető törvény idevágó szakaszain kívül egyéb szankciókra nincs is szükség.

Valószínűnek tarthatjuk, hogy a fentvázolt intézkedések is csak részben volnának alkalmasak a jóhiszemű harmadik személy érdekeinek védelmére s kétségtelen, hogy jogrendszerünk ezen a ponton bizonyos hiányt mutat. Ennek áthidalása már az említett kiegészítő jogszabályok alkalmazása mellett, a gyakorlati élet igényeinek megfelelő módon fokozatosan érvényesülő józan bírói judikatúra feladatává válik. *Dr. W. Gy.*

Közkereseti társaság feloszlása. Nyilvánvaló érdek fűződik ahhoz, hogy az egyik társasági tag kiválása ne legyen